

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2024-07-25

Diarienummer:
KSN-2024-02284

Handläggare:
Christian Blomberg, Hannes Vidmark

Markavtal mellan Uppsala kommun och Uppsala Vatten och Avfall AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

- att** godkänna Markavtal, Uppsala kommun och Uppsala Vatten och Avfall AB i enlighet med bilaga 1, samt
- att** delegera till stadsbyggnadsdirektör att göra justeringar av mindre betydelse för slutversionen av avtalet.

Ärendet

Avtalet reglerar upplåtelse av kommunalt ägd mark till Uppsala Vatten och Avfall AB för deras behov av teknisk infrastruktur. Avtalet sätter också ramarna för ledningsflyttar, servitut och ledningsrätter. Genom avtalet skapas tydliga förutsättningar för båda parter att i samverkan arbeta effektivt med utbyggnad av kommunens tekniska infrastruktur. Avtalet ersätter motsvarande avtal från 1996.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret, stadsbyggnadsförvaltningen och Uppsala Vatten och Avfall AB.

Föredragning

Den allmänna VA-anläggningen i Uppsala kommun ägs och förvaltas av Uppsala Vatten och avfall AB (nedan UVAB). Anläggningen är omfattande och består av ledningar för vatten, avlopp och dagvatten med tillhörande anordningar som till exempel dammar, magasin, pump- och tryckstegringsstationer. För utbyggnad, reparationer och renoveringar av VA-anläggningen behöver UVAB tillgång till mark som i huvudsak ägs av någon annan än UVAB själva. Den största markägaren i det sammanhanget är

Uppsala kommun då ledningar i så stor utsträckning som möjligt förläggs i allmän platsmark som kommunen äger.

Varje planerat arbete på VA-anläggningen föregås av ingående samråd, förhandlingar, myndighetskontakter och leder fram till avtal eller andra överenskommelser. Genom ett övergripande avtal skapas tydliga förutsättningar för en mängd frågor som förenklar processen. I många fall kan det övergripande avtalet helt ersätta behovet av specifika avtal. På så sätt effektiviseras arbetet att förvalta och bygga ut den allmänna VA-anläggningen liksom hantering hos kommunen som markägare och som ansvarig för den fysiska planeringen i kommunen.

Innehållet i avtalet skapar en gemensam nomenklatur för gemensamma frågor, en grund för ansvarsfördelning av olika frågor och förutsättningar för hur fördelningen av olika kostnader ska ske. Kostnadsfördelningen utgår från principen om att varje part ska bära sina egna kostnader och nyttor. En skillnad mot det tidigare avtalet från 1996 är att det endast omfattade allmän platsmark som ägdes av kommunen, förslaget till nytt avtal omfattar all mark som ägs av kommunen.

Förslaget till avtal behandlas parallellt i kommunstyrelsen, gatu- och samhällsmiljönämnden och i UVAB:s styrelse. Inför undertecknande kan vissa justeringar bli nödvändiga och därför föreslås en delegation till stadsbyggnadsdirektör att godkänna sådana mindre justeringar.

Ekonomiska konsekvenser

Det har under en längre tid funnits behov av att se över det nu gällande avtalet från 1996 med avseende på både ansvarsfördelning och kostnadsfördelningen mellan taxe- och skattekollektiven. I det nya avtalet ska VA-kollektivet i högre utsträckning bära sina egna kostnader. Det kan inte uteslutas att taxehöjningar kan komma att bli nödvändiga som konsekvens av införande av den nya kostnadsfördelningsmodellen. Preliminära beräkningar visar på ökade kostnader för ledningsflyttar motsvarande en taxehöjning om 1 % i närtid.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 25 juli 2024
- Bilaga 1, Förslag Markavtal, Uppsala kommun och Uppsala Vatten och Avfall AB

Kommunledningskontoret

Ingela Hagström
Tillförordnad stadsdirektör

Christian Blomberg
Stadsbyggnadsdirektör

Markavtal

Uppsala kommun och Uppsala Vatten och Avfall AB

Innehållsförteckning

Bakgrund, omfattning och förutsättningar	4
Definitioner	5
§ 1. Rättigheter	6
Generellt	6
Allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap	6
Allmän platsmark med enskilt huvudmannaskap	6
Kvartersmark och lcke detaljplanerad mark och vattenområde	6
§ 2. Avtalstid	7
§ 3. Ersättning	7
Allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap	7
Allmän platsmark med enskilt huvudmannaskap	7
Kvartersmark och lcke detaljplanerad mark och vattenområde	7
Ersättning för markupplåtelseavtal och ledningsrätt	7
§ 4. Miljö	8
§ 5. Placering av Ledning	8
§ 6. Flytt av Ledning	8
Fördelning av entreprenadkostnader och tillhörande byggherrekostnader	8
Merkostnader	9
Förnyelseplan och Beläggningsprogram	10
Standardhöjande åtgärder eller kapacitetsökningar i samband med flytt	10
Avtal och rättigheter vid flytt	10
Utrangeringskostnader	11
§ 7. Reinvestering	11
§ 8. Permanent urdrifttagen ledning	11
§ 9. Ny eller ändrad detaljplan	12
§ 10. Överlåtelse av mark	12
§ 11. Tillstånd	13
Grävtillstånd	13
Trafikanordningsplan, TA-plan	13
Tillfälligt upplag och uppställning	13
§ 12. Planering, samordning och samförläggning	13
Samordning	13

Samförläggning	14
Planering.....	14
Samråd vid arbeten i anslutning till Ledning	15
§ 13. Arbetens bedrivande	15
§ 14. Återställning/övriga skador	15
§ 15. Kartor, redovisning och utmärkning.....	16
§ 16. Arbeten som berör Bolagets Ledning.....	16
§ 17. Företräde.....	17
§ 18. Force Majeure	17
§ 19. Ändringar och tillägg.....	17
§ 20. Tvist.....	18
§ 21. Avtalets giltighet	18

Detta avtal (**Avtalet**) gällande vatten-, dagvatten- och spillvattenledningar i Kommunens mark har träffats mellan Uppsala kommun (**Kommunen**) genom Kommunstyrelsen och Gatu- och samhällsmiljönämnden å ena sidan och Uppsala Vatten och Avfall AB (**Bolaget**) å andra sidan.

Avtalet ersätter tidigare avtal av den 4 december 1996 samt tilläggsavtal daterat januari 2021 som omfattar va-anläggningen i allmän platsmark. Om bolaget erlagt betalning till kommunen enligt tidigare avtal för period som det nya Avtalet ska gälla för ska avräkning ske.

Uppsala kommun
Org. Nr 212000-3005

Uppsala Vatten och Avfall AB
Org.nr 556025-0051

Bakgrund, omfattning och förutsättningar

Ovanstående parter, Kommunen och Bolaget, ingår detta avtal som ett led i att utöka samarbetet och effektivisera förvaltningen och utbyggnaden av infrastruktur för vatten och avlopp inom Uppsala Kommun. Avtalet syftar till att reglera en generell upplåtelse av kommunalt ägd mark till Bolaget. Avtalet sätter ramarna för framtida partsgemensamma avtal avseende bland annat ledningsflyttar, genomföranden och eventuella servitut eller ledningsrätter. Detta utesluter dock inte att Parterna i vissa fall kan behöva ingå särskilda överenskommelser i det specifika fallet.

Bolaget är ett helägt kommunalt bolag som har Kommunens uppdrag att äga och förvalta den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun. Kommunen svarar bland annat för planering av och tillhandahållandet av erforderligt utrymme för infrastruktur inom Uppsala kommun i löpande samråd och samarbete med Bolaget, likväl som Bolaget svarar för löpande samråd och samarbete med Kommunen i sin utvecklande och utbyggande verksamhet.

Kommunens verksamhet regleras huvudsakligen av Kommunallagen (2017:725) och Bolagets verksamhet huvudsakligen av Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Parternas avsikt är att detta avtal ska vara förenligt med bestämmelserna i de lagar och regler som styr Parternas respektive verksamhet. I den mån avtalet eller tolkningen av det i någon del inte skulle vara förenlig med sådan lagstiftning, ska tillämplig lag äga företräde.

Termer och begrepp som används i avtalet ska ha den innebörd som följer av branschpraxis och relevant lagstiftning.

Där inget annat framgår av detta avtal gäller Kommunens föreskrifter för grävning i allmän platsmark eller andra vid varje tid gällande anvisningar och föreskrifter som beslutats av kommunen.

Definitioner

I Avtalet används följande benämningar:

Med **Allmänna VA-anläggningen** avses den definition som anges i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Med **Ledningar** avses vatten- och avloppsledningar med tillhörande anordningar, dammar, magasin, pump- och tryckstegringsstationer.

Med **Ledningsmaterial** avses de komponenter som Ledningar består av.

Med **Akuta arbeten** avses underhålls- och reparationsarbete som behöver göras omedelbart för att undvika person- och/eller sakskada. Till exempel arbete i samband med vattenläcka, ventilbyten, avloppsstopp eller andra incidenter som rimligtvis inte kunnat förutses.

Med **Flytt av Ledning** avses att befintlig Ledning omlokaliseras eller på annat sätt ändras.

Med **Reinvestering** menas förnyelse av befintlig Ledning på ledningsägarens initiativ.

Med **Permanent urdrifftagen ledning** menas Ledningar som är avskuren eller fysiskt frånskild från nätet och redovisas som urdrifftagen i Ledningskollen.

§ 1. Rättigheter

Generellt

Om inte annat följer av detta avtal eller avtalats separat ges Bolaget genom avtalet nyttjanderätt till kommunens mark för följande åtgärder och verksamheter:

- Anlägga nya Ledningar som Kommunen lämnat/lämnar tillstånd till enligt § 5 och § 12.
- Underhålla, bibehålla och omlägga/förnya befintliga och nya ledningar.
- Bedriva därmed förenlig verksamhet, så som att etablera tillfälliga arbetsytor, upplagsplatser och arbetsbodar m.m.

Bolaget får inte i något fall ta mer mark eller utrymme i anspråk för att utöva sin nyttjanderätt än vad som vid var tid och för varje åtgärd rimligtvis är nödvändigt.

Bolaget äger inte rätt att upplåta ledningsutrymme till annan med mindre än med Kommunens skriftliga medgivande.

Bolagets rätt enligt Avtalet utgör inget hinder för Kommunen eller annan anläggningsägare att disponera marken eller utföra arbete i eller på marken under förutsättning att Bolagets ledningar kan bibehållas och att rättighetens föreskrifter och anvisningar iakttas i alla delar.

Allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap

Vid anläggande av nya ledningar inom allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap ska nyttjanderätten bestämmas till den sträcka som anges i, av Kommunen, beviljat grävtillstånd.

Allmän platsmark med enskilt huvudmannaskap

Vid anläggande av nya ledningar inom allmän platsmark med enskilt huvudmannaskap ska nyttjanderätten bestämmas till den sträcka som anges i, av Kommunen, förvaltaren eller väghållaren, erhållet tillstånd.

Kvartersmark och Icke detaljplanerad mark och vattenområde

Vid anläggande av nya ledningar inom kvartersmark eller icke detaljplanerad mark/vattenområde ska nyttjanderätten bestämmas till den sträcka som anges i, av Kommunen, beviljat tillstånd.

§ 2. Avtalstid

Detta avtal gäller fr.o.m. datum för senaste undertecknande t.o.m. 2034-12-31. Uppsägning ska ske skriftligen senast 12 månader före avtalstidens utgång. Vid utebliven uppsägning förlängs avtalet med två år i taget på oförändrade villkor.

§ 3. Ersättning

Allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap

För upplåtelse enligt detta avtal ska ingen ersättning utgå till Kommunen för rättighet inom allmän platsmark. Detta gäller oavsett om det är kommunalt eller enskilt huvudmannaskap.

Allmän platsmark med enskilt huvudmannaskap

För upplåtelse enligt detta avtal ska ingen ersättning utgå till Kommunen för rättighet inom allmän platsmark. Detta gäller oavsett om det är kommunalt eller enskilt huvudmannaskap.

I det fall separat markupplåtelseavtal tecknas ska ersättning om 5000 kr per markupplåtelseavtal erläggas till Kommunen.

Kvartersmark och icke detaljplanerad mark och vattenområde

För upplåtelse i kvartersmark, icke detaljplanerad mark samt inom vattenområde ska Bolaget till Kommunen erlægga intrångsersättning. Ersättningen ska erläggas efter värdering utifrån rätt värderingsförhållanden för aktuellt markslag.

I det fall parterna inte kan enas om ersättningsbeloppet ska parterna gemensamt uppdra till en oberoende värderingsman att värdera intrångsersättningen. Om det inte är uppenbart oskäligt ska ersättningen också fastställas till den intrångsersättning som värderingsmannen kommer fram till.

För upplåtelse inom u-område i detaljplan ska dock ingen ersättning utgå.

Ersättning ska heller inte utgå för upplåtelse inom e-område som är mindre än 12 kvadratmeter.

Ersättning för markupplåtelseavtal och ledningsrätt

I de fall Bolaget erhåller ledningsrätter ska Bolaget till Kommunen, om inte annat sagts ovan, erlægga intrångsersättning i enlighet med Lantmäteriets vedertagna principer. Detta gäller oavsett pågående markanvändning, planförhållanden och markslag.

§ 4. Miljö

Bolaget är, tillsammans med den som givit upphov till, spridit eller på annat sätt kan träffas av ansvar för förorening, föroreningsskada eller miljöskada, att betrakta som verksamhetsutövare enligt Miljöbalken (1998:808) avseende nedläggning av Ledning. Bolagets kostnadsansvar, är begränsat till att omfatta de massor som behöver hanteras för förläggningen av Ledningen enligt normal schaktprofil samt för eventuella utredningar och åtgärder som krävs för att begränsa spridning av förorening i den mån det krävs med anledning av Bolagets verksamhet. Denna bestämmelse begränsar inte Bolagets möjlighet att utkräva ansvar under det solidariska ansvaret av annan verksamhetsutövare, inklusive Kommunen.

Ansvar för förorening i mark följer av Miljöbalken (1998:808) eller vid var tid annan tillämplig lag.

§ 5. Placering av Ledning

Vid ny förläggning av Ledning ska Bolaget informera samt samråda med Kommunen kring planerad sträckning av Ledningen och arbetenas utförande.

Oavsett vilken mark Ledningar avses placeras i ska det från och med planeringsstadiet ske i samråd med Kommunen. Bolaget svarar härvid för att kalla till sådant samråd.

Kommunen har rätt att som fastighetsägare neka Bolaget anlägga ny ledning i en viss sträckning om det finns skäl till detta.

§ 6. Flytt av Ledning

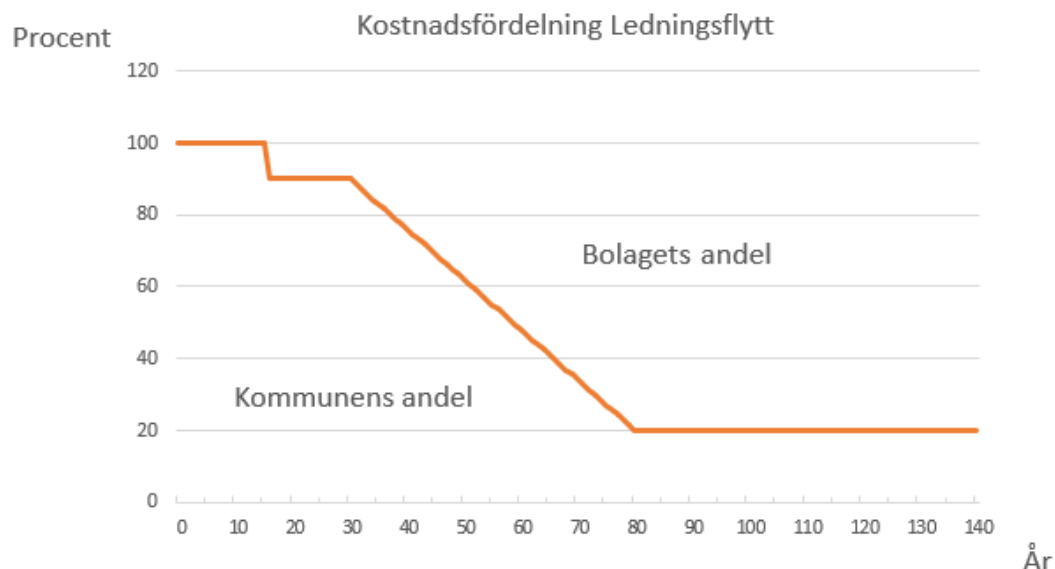
Parternas gemensamma målsättning är att främja en hållbar samhällsutveckling och därvid i möjligaste mån undvika att flytta Bolagets Ledningar.

I det fall en flytt av Ledning blir nödvändig har båda parter rätt att initiera samråd kring flytt av Ledningen i syfte att underlätta exploatering eller annan omläggning, utbyggnad eller annan liknande åtgärd.

Fördelning av entreprenadkostnader och tillhörande byggherrekostnader

Om det blir nödvändigt att flytta eller ändra en anläggning som tillhör den andra parten ska den part som begärt åtgärden svara för kostnaden, inklusive sådan som anges under § 4 ovan, om inte annat följer av nedan.

Om kommunen påkallar flytt eller ändring av Bolagets Ledning ska kostnaderna för en sådan flytt baseras på ledningens faktiska ålder och beräknas enligt följande:

År 1–15 ska kommunen bekosta flytten till 100%.

År 16-30 ska kommunen bekosta flytten till 90% och Bolaget till 10%

År 31–80 ska kommunen bekosta flytten enligt följande beräkningsformel: Andel som kommunen ska betala = $-1,4 \cdot (\text{ålder ledning}) + 132$, resterande del ska Bolaget bekosta.

År 81 och framåt ska kommunen bekosta flytten till 20% och Bolaget till 80%

För ledningar som förnyats med schaktfri metod ska åldern för ledning beräknas från datum då den förnyade ledningen togs i bruk.

I de fall Kommunen påkallar flytt av Bolagets Ledning ska Kommunen ta den fulla kostnaden för administration, projektering, inmätning samt geoteknisk undersökning. Bolaget ska själva stå för kostnader avseende granskning av upprättade handlingar.

Merkostnader

Om flytt av Ledning i det nya läget innebär en ökad ledningslängd ska Parterna komma överens om hur Merkostnaden den utökade längden medför ska fördelas.

Kräver Lednings nya läge att skyddsåtgärder vidtas, för att säkerställa Ledningens långsiktiga funktion och detta medför Merkostnad, ska denna Merkostnad bäras av den part som begärt Ledningsflytten.

I de fall ledningens nya läge kräver flytt av förbindelsepunkt för fastighetsägare ska Parterna komma överens om hur Merkostnaden för detta ska fördelas.

Flyttas en ledning och merkostnader uppstår pga. efterbehandling av förorenade massor ska dessa merkostnader anses vara en del av entreprenadkostnaden. Merkostnaden ska därför fördelas mellan parterna enligt ovanstående fördelningsprincip, se Fördelning av entreprenadkostnader och tillhörande byggherrekostnader.

Förnyelseplan och Beläggningsprogram

Påkallar Kommunen flytt av Ledning som Bolaget, i sin förnyelseplan, planerar att inom 10 år förnya Ledningen (Reinvestera) ska Bolaget bekosta hela ledningsflytten oavsett ålder på Ledningen. Det samma gäller de fall där Bolaget ännu inte genomfört reinvesteringen och tidpunkten för reinvesteringen enligt förnyelseplanen har passerats.

Påkallar Bolaget flytt av ledning som ligger i ett område som omfattas av Kommunens beslutade beläggningsprogram ska Kommunen betala återställningen av beläggningsprogrammet. Detsamma gäller fall där Kommunen inte genomfört omläggningen och tidpunkten enligt beläggningsprogrammet har passerats.

Standardhöjande åtgärder eller kapacitetsökningar i samband med flytt

Standardhöjning av allmän plats som genomförs på Kommunens initiativ i samband med flytt på Kommunens initiativ bekostas av Kommunen.

För det fall Bolaget i samband med flytt påkallad av Kommunen, vidtar åtgärder som inte är direkt hänförliga till ledningsflytten ska kostnader för dessa åtgärder bekostas av Bolaget.

Om Bolaget behöver eller vill öka Ledningens dimension så betalar Bolaget Merkostnaden

Avtal och rättigheter vid flytt

Om en Ledning flyttas ska Bolaget tillse och bekosta att eventuell befintligt markupplåtelseavtal ändras. Omfattas Ledning av ledningsrätt ska den part som påkallat ledningsflytten tillse och bekosta att ledningsrätten omprövas.

För de Ledningar och anordningar för vilka Bolaget redan har beviljats ledningsrätt, tecknat markupplåtelseavtal eller fått annan särskild rättighet utgår ingen ny ersättning enligt § 3. Dock gäller att för det fall Ledning därvid får en utökad längd ska eventuell ersättning enligt § 3 utgå för den utökade längden.

För det fall ledningsflytt behöver ske ska parterna reglera frågor som inte omfattas av detta avtal i ett genomförandeavtal eller annat separat avtal.

Utrangeringskostnader

Vid flytt av Ledning som också innebär flytt eller gör annan slags del i den allmänna VA-anläggningen onyttig, ska denna anläggningsdel ersättas enligt separat värdering och överenskommelse mellan parterna för varje enskilt fall.

§ 7. *Reinvestering*

I samband med att Bolaget avser genomföra en reinvestering av Ledning har Kommunen rätt att begära att den nya Ledningen förläggs i annat läge. Det som sägs i § 5 och om merkostnader i § 6 ska gälla även för reinvesteringar.

För det fall att Ledningen, efter samråd, får en utökad längd ska kostnader hänförliga till den ökade ledningslängden fördelas mellan Parterna genom att Bolaget står för Ledningsmaterial och Kommunen står för övriga merkostnader den ökade ledningslängden medför.

Genomför Bolaget en reinvestering av sin Ledning och denna medför behov av förändring eller omläggning av Kommunens anläggningar ska dessa bekostas av Bolaget. Detta gäller även förändringar av markyta.

Standardhöjning av anläggning eller markyta ovan jord som utförs på Kommunens initiativ i samband med Bolagets reinvestering ska bekostas av Kommunen.

I de fall Bolaget avser genomföra reinvesteringen med schaktfri förnyelsemetod ska Kommunen bära hela kostnaden för mellanskillnaden mellan schaktfri förnyelsemetod och ledningsflytt till annat läge om Kommunen begär flytt.

Av ekonomiska och miljömässiga skäl ska bolaget tillämpa schaktfri förnyelse där så är möjligt utifrån praktiska omständigheter, exempelvis ledningens profil och hållfasthet.

§ 8. *Permanent urdrifftagen ledning*

Om Ledningen, eller del av Ledningen, permanent tagits ur drift åtar sig Bolaget att på sin bekostnad tillse att egendomen befrias från, i laga ordning, meddelade rättigheter avseende Ledningen.

Om denna Ledning utgör hinder vid tidpunkt för markentreprenad står Bolaget för de Merkostnader som borttagandet av berörd del av Ledningen medför. Merkostnader utgår för arbeten som utförs efter att Ledningen blivit frilagd.

§ 9. Ny eller ändrad detaljplan

Avser Kommunen att genom planändring ändra användningen av ett markområde där Bolaget har nedlagd Ledning ska Kommunen under planeringsstadiet samråda med Bolaget kring berörd Ledning.

Kommunen ansvarar för att kalla Bolaget till ovannämnda samråd.

Samrådet ska syfta till att bland annat undvika ledningsflyttar eller ändringar av Bolagets anläggning.

Vid ändring av detaljplan från allmän platsmark eller vid planläggning av tidigare icke detaljplanelagd mark med befintlig Ledning till kvartersmark ska Bolaget erhålla säkerhet i enlighet med § 1 för Ledningen. Detta gäller oavsett om Ledningen kan ligga kvar i oförändrat läge eller ej. För rättigheten i dessa fall ska ingen intrångsersättning enligt § 3 utgå till Kommunen.

Måste en Ledning efter planändring eller planläggning flyttas ska § 7 tillämpas.

När Kommunen ingår exploateringsavtal med byggaktör ska Kommunen där så är möjligt skriva in i avtalet att byggaktör ska bära kostnader för ledningsflytt som krävs för detaljplanens genomförande.

§ 10. Överlåtelse av mark

Avser Kommunen att överlåta eller ändra befintlig markanvändning av ett markområde där Bolaget har anläggningar med stöd av detta avtal ska Kommunen vid behov samråda med Bolaget kring berörda anläggningar innan kommunen fattar beslutet.

- samråd ska ske snarast efter att frågan uppkommit.

I det fall anläggningar kan ligga kvar i oförändrat läge ska Kommunen, innan marken överlåts till ny ägare, tillse att Bolaget erhåller markupplåtelseavtal eller ledningsrätt.

Överlåts mark utan föregående samråd enligt första stycket och Bolaget mister sin rättighet på grund av att Kommunen inte gjort förbehåll om nyttjanderätten, ska Kommunen bekosta och ombesörja att Bolaget erhåller ledningsrätt eller annan säkerhet för Ledningen. Detta gäller inte om Bolaget begärt eller erhållit markupplåtelseavtal och inte skrivit in rättigheten i fastighetsregistret.

Mister Bolaget sin rättighet och tvingas att flytta Ledning ska Kommunen ersätta Bolaget för dess flyttkostnader, § 7 gäller inte.

Ansöker Kommunen om fastighetsreglering av mark som Bolaget har nyttjanderätt i ska Kommunen upplysa Lantmäterimyndigheten om rättigheten.

§ 11. Tillstånd

Respektive part svarar för att för sin verksamhet söka, bekosta och erhålla erforderliga lov och tillstånd som verksamheten kräver. Samt bedriva och utföra arbeten i enlighet med dessa och tillämpliga föreskrifter.

Gräv tillstånd

Innan arbeten som medför grävning i Kommunens allmänna platsmark påbörjas ska Bolaget ha erhållit gräv tillstånd för den aktuella åtgärden. Avgift för gräv tillstånd, viten samt övriga villkor ska följa vid var tillfälle gällande taxa och gällande beslut av Kommunen. Den Tekniska handbok som gäller vid datum för beviljat gräv tillstånd är tillämplig för hela genomförandet av aktuell åtgärd.

För övrig mark ska separat tillstånd från markägaren inhämtas.

Akuta arbeten får utföras utan tillstånd. Sådana arbeten ska anmälas till Kommunen senast första vardagen efter påbörjat arbete.

Trafikanordningsplan, TA-plan

Innan arbeten inom allmän platsmark påbörjas ska som regel en TA-plan upprättas och godkännas av Kommunen. Avgift för TA-plan, viten samt övriga villkor ska följa vid var tillfälle gällande taxa beslutad och fastställd av kommunfullmäktige.

Även inom kvartersmark och ej planlagdmark kan TA-plan behövas om trafik påverkas.

Tillfälligt upplag och uppställning

Användning av offentlig plats, utanför arbetsområdet, för t.ex. uppställning av byggbodas kan kräva tillstånd enligt ordningslagen (1993:1617), plan- och bygglagen (2010:900) eller vid var tid annan tillämplig författning.

Avgift för upplåtelse av offentlig plats för dessa ändamål tas ut enligt den i Kommunen vid varje tillfälle gällande taxan.

Används annan kommunägd mark än allmän platsmark, för t.ex. uppställning av byggbodas, ska separat avtal tecknas.

§ 12. Planering, samordning och samförläggning

Samordning

Parterna ska gemensamt medverka till samordning vid lednings- och andra grävningsarbeten i Kommunens mark.

Kommunen ska som markägare samråda med Bolaget vid placering och tillståndsgivning för byggande av andra anordningar i mark i anslutning till Ledning eller för placering av andra verksamheter på mark över för Kommunen känd Ledning.

Parterna ska löpande och i förväg samråda avseende alla planerade arbeten som berör motpartens anläggningar. Möten för samordning ska hållas minst två gånger per år på kallelse från Kommunen. Respektive part kan vid behov kalla till ytterligare samordningsmöten.

Samordning av arbeten på parternas respektive anläggningar ska ske när så är möjligt, för att minimera olägenheter och kostnader. För gemensamma projekt ska genomförandeavtal tecknas där detta avtal skall ligga till grund. Initiativtagare till åtgärd ansvarar för att erforderligt genomförandeavtal tas fram och tecknas. Kostnadsfördelning vid samordnade arbeten ska framgå av genomförandeavtal.

För hantering av händelser som påverkar båda parternas anläggningar, såsom översvämningar och skyfall m.m., är parterna överens om att parterna gemensamt ska utarbeta och utöva rutiner för beredskap och samordning då detta saknas.

Samförläggning

I samband med att Kommunen eller Bolaget planerar grävningsarbeten i Kommunens mark ska den andre parten beredas möjlighet att i samband med detta nyförlägga eller underhålla anläggningar inom det område som berörs av arbetet. Den part som lägger ned egna anläggningar i samband med den andre partens arbete ska, förutom sina egna kostnader, stå för de Merkostnader som detta innebär för den som initierade arbetet.

I de fall annan än Bolaget eller Kommunen vill genomföra ett större grävningsarbete i Kommunens mark, ska Kommunen underrätta Bolaget om detta. I den mån det är möjligt ska Bolaget även erbjudas tillfälle för samförläggning, tillsyn, service och underhåll av egna anläggningar inom området grävningsarbetet avser.

Underrättelser ska i normalfallet ske vid samordningsmöte mellan Bolaget och Kommunen, som hålls kontinuerligt.

Planering

Arbeten initierade av Kommunen och som är av större omfattning eller som omfattar ändringar i Ledning med kritisk funktion, till exempel påverkar huvudledningar, överföringsledningar eller ledningar belägna i centrala och trafikerade miljöer, bör initieras av Kommunen i god tid innan arbetet ska utföras. Detta så att Bolaget har möjlighet att bereda, planera för och besluta om förändringen.

Detsamma gäller för arbeten initierade av Bolaget och som är av större omfattning och som påverkar kommunens anläggningar eller allmänheten i stor omfattning.

Vid anläggningsarbeten i närhet av den andra partens anläggning ska ägaren till

anläggningen vid behov anvisa erforderliga skyddsåtgärder. För utmärkning av den andre partens anläggning se § 16.

Samråd vid arbeten i anslutning till Ledning

Utför Kommunen egna arbeten i anslutning till Ledning ska Kommunen samråda med Bolaget i god tid innan arbetet påbörjas. Vid nyanläggningar och förändringar ska samråd särskilt men inte uteslutande hållas avseende Bolagets framtida möjligheter att underhålla sina anläggningar. Kommunen ska i utförande av arbeten som påverkar eller kan påverka Ledning visa erforderlig hänsyn till Bolagets anläggning och i den mån det inte innebär en oskälig fördyring av arbetet efterleva Bolagets önskemål och behov.

§ 13. Arbetens bedrivande

Parternas arbeten ska bedrivas skyndsamt och på ett sådant sätt att minsta möjliga olägenhet vållas den andra parten, andra anläggningshavare eller allmänheten.

Låter part annan entreprenör eller konsult utföra arbete för dennes räkning ansvarar denne part för att entreprenören/konsulten iakttar och följer villkoren i detta avtal.

Vid utbyggnad av ny Ledning eller flytt av ledning är det Bolaget som bestämmer materialval samt ansvarar för arbetets utförande. Planering av arbetet ansvarar Bolaget för men ska göras i samråd med Kommunen.

Om ledningar eller andra anordningar, som tillhör annan än Bolaget eller Kommunen, behöver flyttas i anledning av Bolagets verksamhet, ska Bolaget anmäla detta till Kommunen. Det ankommer på Bolaget att påkalla flyttning hos ledningsägaren.

§ 14. Återställning/övriga skador

Bolaget ska skyndsamt återställa arbetsområdet efter utfört arbete. Alla uppgrävda ytor ska återställas i enlighet med Kommunens tekniska handbok eller andra, av Kommunen, tillämpliga anvisningar. Skick, standard och kvalitet ska efter återställning genomförts vara det samma som innan arbetet, med undantag för de begränsningar Ledningen medför.

Om återställande inte bedrivits med skyndsamhet enligt de riktlinjer som angivits i grävstillståndet för aktuellt arbete får Kommunen utföra återställningsarbeten på Bolagets bekostnad. Innan så sker ska Bolaget ha kontaktats skriftligen och ha beretts tillfälle att inom två veckor från denna tidpunkt, eller den tid som med hänsyn till förutsättningarna och förhållandena i övrigt är skälig, utföra återställandet.

Bolaget svarar för och bekostar avhjälpande av sprickor, sättningar eller andra brister hänförliga till Bolagets arbeten och som framträder under en garantitid om

5 år från dagen för godkänd slutbesiktning.

Följdskadorna som inträffar senare än 5 år efter det att arbetet godkänts vid slutbesiktning ansvarar Bolaget för endast om skadorna orsakas av att grävnings- eller återställningsarbetena utförts på ett sådant felaktigt sätt av Bolaget eller av Bolaget anlita en entreprenör att det kan medföra ansvar under gängse allmänna bestämmelser på området, såsom AB 04 och ABT 06.

Övriga skador som kan uppkomma vid och som följd av Ledningens anläggande, tillsyn, underhåll, ombyggnad och reparation ska regleras i varje enskilt fall. Ersättning för indirekta skador ska dock aldrig utgå, om inte annat skriftligen har avtalats.

Skador som orsakas av fel i den allmänna VA-anläggningen regleras i enlighet med lag (2006:412) om allmänna vattentjänster eller annan vid var tid tillämplig författning.

Kommunen svarar för och bekostar i enlighet med skadeståndslagen (1972:207), miljöbalken eller annan vid var tid tillämplig författning, de skador som förorsakas på Ledningen vid gatuarbeten och liknande där Kommunen är beställare eller utförare av arbetet.

§ 15. Kartor, redovisning och utmärkning

Parterna ska svara för inmätning av sina utlagda ledningars verkliga lägen.

Bolaget svarar för att på egen bekostnad föra digitalt kartverk över Ledningarna med minst planläge, typ och dimension. Bolaget svarar för att kontinuerligt uppdatera underlaget samt hålla det tillgängligt på ledningskollen.se eller vid var tid annan sådan central källa.

Underlag tillgängligt på ledningskollen.se ska alltid anses vara känd för Kommunen. Bolaget ska därutöver och utan kostnad tillställa Kommunen digitalt kartverk efter överenskommelse i specifika projekt.

Parterna ska på begäran av den andre parten kostnadsfritt visa den egna anläggningens läge. Utsättning i fält ska ske inom 5 arbetsdagar från begäran.

Vid akuta arbeten ska Parterna komma överens om hur kabelvisning ska hanteras.

§ 16. Arbeten som berör Bolagets Ledning

Ger Kommunen tillstånd till tredje man att utföra arbete som kan innebära en risk för skada på Bolagets Ledningar enligt detta avtal, ska Kommunen uppmana tredje man att kontakta Bolaget innan arbetet påbörjas.

Kommunen ska kräva att ovanstående arbeten utförs i enlighet med Kommunens anvisningar.

Parterna förbinder sig att om möjligt själva använda och hänvisa tredje man till att använda ledningskollen.se för att ta reda på vilka ledningsägare som berörs av ett arbete och för att kontakta dessa.

Kommunen är i inget fall ersättningskyldig för skada som orsakats av markens beskaffenhet, grundvattenförändringar, tredje mans eller allmänhetens utnyttjande av markområdet.

Om Kommunen gentemot tredje man görs ansvarig för skador som orsakats av Ledning som omfattas av detta avtal ska Bolaget hålla Kommunen skadelös. Detta gäller dock inte om Kommunen varit medvållande till skadan. I sådant fall ska skadeståndet jämkas efter vad som är skäligt i förhållande till graden av vållande på ömse sidor och omständigheterna i övrigt. Indirekta skador ersätts inte om inte annat skriftligen har avtalats.

§ 17. Företräde

Detta avtal äger företräde om något villkor i detta avtal skulle vara motstridigt villkor i annat avtal mellan parterna, såvida inte omständigheterna uppenbarligen föranleder annat.

§ 18. Force Majeure

Om fullgörandet av parts skyldigheter enligt detta avtal hindras av någon omständighet, såsom krig, uppror, allmänt upplopp, arbetskonflikt, eldsvåda, naturkatastrof, sabotage eller annan orsak som part inte kunnat förutse och vars följder denne inte heller kunnat undvika eller övervinna, ska part i motsvarande mån befrias från sin förpliktelse att fullgöra vad som åligger denne enligt detta avtal under den tid hindret består.

För att part ska ha rätt att göra gällande befrielsegrund enligt ovan ska motparten underrättas om att sådan omständighet inträffat. Underrättelse ska ske utan oskäligt uppehåll efter det att part insåg eller bort inse att omständighet som kan åberopas som befrielsegrund föreligger. Sedan befrielsegrund upphört ska motparten underrättas härom samt om möjligt även informeras om när av befrielsegrund uppskjutna åtgärder kommer att vidtas.

§ 19. Ändringar och tillägg

Ändringar av och tillägg till detta samarbetsavtal ska för att vara bindande vara skriftligen avfattade och undertecknade av parterna.

§ 20. Tvist

Vid tvist ska parterna i första hand genom inbördes förhandlingar söka träffa överenskommelse. Om samförstånd inte kan uppnås ska parterna, utan onödigt dröjsmål, hänskjuta frågan till moderbolagets styrelse för särskilt förlikningsförfarande.

§ 21. Avtalets giltighet

Detta avtal är för sin giltighet beroende av att det godkänns av styrelsen för Uppsala Vatten och Avfall AB samt av gatu- och samhällsmiljönämnden och kommunstyrelsen genom beslut som senare vinner laga kraft.

Detta markavtal upprättas i tre exemplar, varav Kommunen tagit två och Bolaget ett exemplar.

För Uppsala kommun

Uppsala 2024- -

För Uppsala Vatten och Avfall AB

Uppsala 2024- -

Stadsbyggnadsdirektör

Christian Blomberg

Tillförordnad VD

Ida Hellrup

-